

את משפטם האכזרי על "ההיא רביתא" שהאכילה עני רעב, ומשחזה בדבש והעמידוה למאכל לזיבורי (סנהדרין שם).

כה נתבססו שני מוסדות הפכיים הללו: אברהם אבינו ואנשי סדום. האחד היה אברהם אשר בנה את החסד בעולם. הצדקה עצמה היתה ישנה והעירה, עשה לה פונדק, ובהנהגתו לימד תורת החסד הזאת לרבים. מצד השני עמדו אנשי סדום והתאכזרו, והלכו מדחי אל דחי והפיצו חוקי רשע ואכזריות, הרסו כל מה שבנה אברהם.

אברהם התמסר לחסד ועורר אהבה ורחמים לכל אומלל ונדכה, ואנשי סדום חייבו מיתה למי שלא יכול להתאכזר כמותם וגמל חסד, עד שכלו כל רחמי ה' האין-סופיים ומשפטם נחרץ אחרי התראה של עשרים וחמש שנה, "הכצעקתה הבאה אלי - כלה" (בראשית יח, כא).

אוצר החכמה

היה צריך אברהם לשמוח בחורבנם של מי שמפריעים לו להפיץ תורת חסד כשגילה הקב"ה לאברהם אבינו את העונש הצפוי לאנשי סדום, היה לו לאברהם, לפי כל מושגנו, לשמוח במשפט ה' על הרשעים האלה שהרסו והשחיתו את העולם, שעומדים וסותרים את כל בנינו הנחמדים והנעימים שהוא בונה, ומפיצים את חוקי האכזריות שלהם, "באבד רשעים רנה" (משלי יא, י) - חורבנם רווח והצלה לעולם, מיתת רשעים טוב להם והנאה לעולם.

אכן אברהם אבינו השיג אחרת. רחמיו לא נעכרו למרות הכל. גם רשעת ואכזריות סדום לא עצרו בפני זרמי האהבה והרחמים שלו. זאת ועוד אחרת: הוא עצמו נעשה הסניגור עבורם. ריחם עליהם והשתדל למצוא להם זכות, ולא יצא ידי חובתו בתפלה ובקשה אחת, אלא הרבה לבקש ולהתחנן עבורם, והכניס את עצמו בסכנה לדבר קשות כאיוב מרוב יסוריו (ב"ר), "ויגש אברהם ויאמר" - אם לתפלה, אם לפיוס, **אם למלחמה כביכול, כלפי מעלה** - כדי להציל את הרעים והחטאים האלה, בווי דבריו ודרכיו, המחשיכים אורו של עולם!

אוצר החכמה

אם לא היה מבקש על "סדום" היה זה פגם במידת חסדו

ולו לא נגש אברהם לבקש עליהם ולהתחנן ולדבר קשות, היה זה פגם במידת חסדו והיה נתבע על חורבנה של סדום, כמו שנתחייב נח שלא התפלל על דור המבול, אף על פי שהיו רשעים גמורים ועברו על כל עבירות שבעולם. ואף גם שהתרה בהם נח יום ביום במשך ק"כ שנה (תנחומא), ואחרי שהיו "מלעיגים בדבריו ומשחקים ממנו"